

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>**Koszty**

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

niemiecki

Swipe to change

Koszty

Niemcy

Na tej stronie przedstawiono informacje na temat kosztów sądowych w Niemczech.

Prawo rodzinne – rozwód

Prawo rodzinne – sprawowanie pieczy nad dziećmi

Prawo rodzinne – Świadczenia alimentacyjne

Prawo handlowe – umowy

Prawo handlowe – odpowiedzialność

Przepisy regulujące opłaty pobierane przez przedstawicieli zawodów prawniczych

Adwokaci

W Niemczech nie ma podziału na kilka zawodów prawników praktyków – istnieje wyłącznie zawód adwokata (*Rechtsanwalt*).

W Niemczech wysokość honorarium adwokackiego ustala się zgodnie z ustawą o wynagrodzeniu adwokatów (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz – RVG*) lub w umowie o honorarium. Co do zasady umowy o honorarium są zawsze alternatywą dla opłat ustawowych. Należy jednak przestrzegać przepisów § 49b federalnej ustawy o adwokaturze (*Bundesrechtsanwaltsordnung – BRAO*) i §§ 3a–4b ustawy o wynagrodzeniu adwokatów. W szczególności, jeżeli adwokaci reprezentują klientów w sądzie, ustalone umownie opłaty nie mogą być niższe niż opłaty ustawowe. Wynagrodzenie wyższe niż przewidziane ustawą można natomiast ustalić w dowolnym momencie.

Taryfa wynagrodzeń załączona do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów (załącznik 1 do tej ustawy) zawiera **opłaty stałe** albo **przedziały opłat** mające zastosowanie do poszczególnych czynności. Wysokość opłaty ustala się w zależności od **wartości przedmiotu sporu**. Przedziały opłat na podstawie wartości przedmiotu sporu wyznaczają stawkę maksymalną i stawkę minimalną opłaty. Obowiązujące obecnie wysokości opłat ustalone na podstawie wartości przedmiotu sporu określono w tabeli opłat (załącznik 2 do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów). W każdej sprawie ustala się odpowiednią opłatę z wyznaczonego przedziału na zasadzie *ex aequo et bono*, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, zwłaszcza zakresu i trudności czynności adwokata, wagi sprawy oraz dochodów i sytuacji finansowej klienta. Adwokat ponoszący szczególne ryzyko odpowiedzialności cywilnej może uwzględnić ten fakt przy ustalaniu swojego honorarium. Przedziały opłat z ustawowo określonymi stawkami maksymalną i minimalną mają zastosowanie w szeregu obszarach szczególnych, zwłaszcza w sprawach karnych i sprawach z zakresu prawa socjalnego.

Komornicy

Komornicy (*Gerichtsvollzieher*) pobierają wyłącznie opłaty określone w **ustawie o kosztach komorniczych** (*Gerichtsvollzieherkostengesetz – GvKostG*). Za każdą czynność komornika przewidziana jest **stała opłata**.

Koszty stałe

Koszty stałe w postępowaniu cywilnym

Koszty stałe stron postępowania cywilnego

Sąd pobiera zazwyczaj **opłatę sądową** wliczaną na podstawie **wartości przedmiotu sporu**. W **sprawach cywilnych** wysokość opłat jest regulowana **ustawą o opłatach sądowych** (*Gerichtskostengesetz – GKG*) i **ustawą o opłatach sądowych w sprawach rodzinnych** (*Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen – FamGKG*). Stawki opłat wskazano w taryfie kosztów (załącznik 1 do odpowiedniej ustawy). Załącznik 2 do odpowiedniej ustawy zawiera tabelę przedstawiającą wysokość opłat w zależności od wartości przedmiotu sporu. W ogólnych sprawach cywilnych i w sprawach dotyczących sporów rodzinnych, szczególnie w sprawach o alimenty, stawka opłaty wynosi **3**, w sprawach małżeńskich – **2**, a w sprawach dotyczących dzieci, w tym w przedmiocie pieczy rodziców nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem, stawka opłaty wynosi **0,5**. Wartość przedmiotu sprawy ustala się w następujący sposób: W **sprawach małżeńskich** sąd ustala ją każdorazowo na podstawie konkretnych okoliczności danej sprawy, zwłaszcza jej skali i wagi oraz dochodów i sytuacji majątkowej małżonków. Dochód oblicza się w oparciu o trzykrotność dochodów netto obojga małżonków. Zazwyczaj sąd ustala, że wartość przedmiotu sprawy stanowi trzykrotność dochodów netto.

W **sprawach dotyczących sporów rodzinnych** wartość ta zależy zazwyczaj od wartości przedmiotu sporu. W **sprawach o alimenty** wartość ta zależy od wysokości przyszłych roszczeń alimentacyjnych, o które wnosi powód, ale nie może być wyższa niż przyszłe świadczenia alimentacyjne za jeden rok. W obliczeniach uwzględnia się zaległe płatności narosłe do momentu złożenia wniosku.

W **sprawach dotyczących dzieci**, w tym w przedmiocie pieczy rodziców nad dzieckiem i prawa do osobistej styczności z dzieckiem, opłata wynosi 3 000 euro. W braku umowy dotyczącej **honorarium z tytułu zastępstwa procesowego przez adwokata**, honorarium to oblicza się na podstawie wartości przedmiotu sporu. Wartość przedmiotu sporu zazwyczaj odpowiada wartości przedmiotu sprawy, którą to wartość stosuje się do obliczenia opłat sądowych. W ustawie o wynagrodzeniu adwokatów określono dokładnie, jakie opłaty można pobierać w poszczególnych rodzajach postępowań i według jakich stawek. W załączniku 2 do ustawy o wynagrodzeniu adwokatów wskazano opłaty w zależności od wartości przedmiotu sporu. W postępowaniu cywilnym w pierwszej instancji adwokat zazwyczaj otrzymuje **opłatę za prowadzenie sprawy** w wysokości **1,3** stawki oraz **opłatę za występowanie na rozprawie** w wysokości **1,2** stawki. Jeżeli adwokat zdoła doprowadzić do **ugody** między stronami w pierwszej instancji, otrzymuje również **opłatę za ugodę** w wysokości **1** stawki.

Etap postępowania cywilnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

W **ogólnych sprawach cywilnych, sprawach o alimenty i sprawach małżeńskich** opłaty sądowe należy uiścić w chwili **wniesienia pozwu lub złożenia wniosku**.

W **sprawach rodzinnych** opłaty sądowe uiszcza się **na zakończenie** postępowania. O ile nie uzgodniono inaczej, adwokaci otrzymują honorarium za swoje usługi po zakończeniu wykonywania obowiązków. Adwokatowi przysługuje jednak ustawowe prawo do zaliczki.

Koszty stałe w postępowaniu karnym

Koszty stałe w postępowaniu karnym

W sprawach karnych koszty sądowe pobiera się dopiero po wydaniu przez sąd wyroku **skazującego** kończącego postępowanie w sprawie. Wysokość opłaty ustala się na podstawie wymiaru kary i wynosi ona od **140 euro** do **1 000 euro** w przypadku orzeczeń sądów pierwszej instancji. Gdy nie uzgodniono honorarium adwokata występującego w charakterze obrońcy lub pełnomocnika innych zainteresowanych stron taki adwokat jest uprawniony do pobierania opłat w ustalonym przedziale.

Etap postępowania karnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

Koszty sądowe należy pokryć **po wydaniu wyroku skazującego kończącego postępowanie w sprawie**. O ile nie uzgodniono inaczej, adwokaci otrzymują honorarium za swoje usługi po zakończeniu prowadzenia sprawy. Adwokatom przysługuje jednak ustawowe prawo do zaliczki.

Koszty stałe w postępowaniu konstytucyjnym

Koszty stałe stron postępowania konstytucyjnego

Postępowanie przed Federalnym Trybunałem Konstytucyjnym (Bundesverfassungsgericht) jest bezpłatne. Wyjątek stanowią należności pobierane z tytułu wszczynania uciążliwych postępowań (§ 34 ustawy o Federalnym Trybunale Konstytucyjnym – Bundesverfassungsgerichtsgesetz). Przymus adwokacki występuje wyłącznie w przypadku rozprawy przed Federalnym Trybunałem Konstytucyjnym (§ 22 ustawy o Federalnym Trybunale Konstytucyjnym).

Etap postępowania konstytucyjnego, na którym strony mają obowiązek pokryć koszty stałe

O ile nie uzgodniono inaczej, zasadniczo adwokaci otrzymują wynagrodzenie po **zakończeniu wykonywania obowiązków**. Adwokatom przysługuje jednak ustawowe prawo do zaliczki.

Informacje wstępne, których powinni udzielić pełnomocnicy procesowi

Prawa i obowiązki stron

Adwokaci mają obowiązek udzielać klientom **pełnych informacji i porad** oraz zaproponować im najbezpieczniejsze i najmniej ryzykowne sposoby osiągnięcia pożądanego celu. Obowiązkiem adwokatów jest również wskazanie klientom **wszelkich rodzajów ryzyka** zachodzącego w danej sprawie tak, aby mogli oni podjąć w pełni świadomą decyzję. Zakres informacji, których należy udzielić, zależy od tego, co zdaniem adwokata klient powinien wiedzieć. Adwokat ma obowiązek **udzielania odpowiedzi na pytania klienta wyczerpująco i zgodnie z prawdą**. Przed skierowaniem sprawy do sądu adwokat ma obowiązek jasno przedstawić perspektywę i ryzyko związane z procesem sądowym. Obejmuje to ryzyko poniesienia kosztów i perspektywę powodzenia.

Na adwokacie ciąży **szczególny obowiązek udzielenia informacji** w niektórych sprawach:

Jeżeli honorarium ustala się na podstawie **wartości przedmiotu sporu**, adwokat ma obowiązek zwrócić uwagę na ten fakt przed przyjęciem sprawy (§ 49b ust. 5 federalnej ustawy o adwokaturze).

W przypadku **umownego ustalenia honorarium adwokata** musi on poinformować stronę, że – w razie zasądzenia kosztów – zwrotowi podlegają wyłącznie opłaty ustawowe (§ 3a ust. 1 zdanie trzecie ustawy o wynagrodzeniu adwokatów).

Jeżeli adwokat zgadza się na pobór **honorarium za pomyślny wynik sprawy**, ma obowiązek zwrócić uwagę klienta na fakt, że zawarta przez nich umowa o pomyślny wynik sprawy nie dotyczy żadnych pozostałych kosztów, które klient będzie musiał ewentualnie ponieść (§ 4a ust. 3 zdanie drugie ustawy o wynagrodzeniu adwokatów).

Przed zawarciem umowy o zastępstwo procesowe na rzecz klienta w postępowaniu przed **sądem pracy** adwokat ma obowiązek zwrócić uwagę klienta na fakt, że opłaty pobierane przez niego nie podlegają zwrotowi (§ 12a ust. 1 zdanie drugie ustawy o sądach pracy – >Arbeitsgerichtsgesetz).

Ustalanie kosztów – podstawa prawna

Gdzie można znaleźć informacje na temat przepisów dotyczących kosztów w Niemczech?

Teksty ustaw dotyczących kosztów można nabyć w księgarni. Ich najnowsze wersje są także dostępne nieodpłatnie w internecie.

W jakich językach można uzyskać informacje na temat przepisów dotyczących kosztów w Niemczech?

Informacje są dostępne w języku niemieckim.

Gdzie można znaleźć dodatkowe informacje o kosztach?

Informacje o kosztach dostępne w internecie

Najnowsze wersje ustaw są dostępne na stronie internetowej Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz). Aby pobrać teksty poszczególnych ustaw dotyczących kosztów, należy wprowadzić odpowiedni skrót (GKG, FamGKG, GvKostG i RVG).

Gdzie można znaleźć informacje na temat średniej długości różnych postępowań?

Federalny Urząd Statystyczny (Statistisches Bundesamt) przygotowuje **coroczną serię publikacji statystycznych** dotyczących wymiaru sprawiedliwości. **Seria 10 seria częściowa 2.1** zawiera przykładowo dane dotyczące **długości postępowań cywilnych na terenie całych Niemiec**, w podziale na poszczególne kraje związkowe i obszary właściwości poszczególnych wyższych sądów krajowych (*Oberlandesgericht*). Oddzielne dane dotyczą sądów rejonowych (*Amtsgerichte*) i sądów krajowych (*Landgerichte*) z jednej strony oraz wyższych sądów krajowych z drugiej strony, a także postępowań w pierwszej i w drugiej instancji. Seria nie zawiera statystyk dotyczących długości postępowań w sprawach poszczególnych rodzajów.

Gdzie można znaleźć informacje na temat średnich łącznych kosztów poszczególnych rodzajów postępowań?

Dostępne publikacje książkowe zawierają dane szczegółowe na temat **średnich kosztów w postępowaniu cywilnym**.

Podatek od wartości dodanej

Gdzie można znaleźć informacje na temat podatku od wartości dodanej? Jakie stawki są stosowane?

Sądy i komornicy nie są płatnikami VAT. Adwokaci stosują stawkę podatku VAT w wysokości 19%. Stawka ta naliczana jest oddzielnie jako wydatek i nie stanowi części honorarium za usługi adwokackie.

Pomoc prawna

Próg dochodów obowiązujący w sprawach cywilnych

Po złożeniu odpowiedniego wniosku pomoc prawna przysługuje każdej osobie, która z uwagi na sytuację osobistą lub finansową nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania lub może je opłacić wyłącznie częściowo bądź w ratach. Przyznanie pomocy zależy od faktu, czy przewidywane powództwo (lub obrona przed powództwem) ma wystarczające szanse powodzenia i nie wydaje się bezzasadne. Strony postępowania w miarę możliwości korzystają jednak z własnych środków. W zależności od poziomu dochodów stronie przysługuje pomoc prawna **bez obowiązku zwrotu** albo **z obowiązkiem zwrotu w ratach**. Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów wydało broszurę dotyczącą doradztwa prawnego i pomocy prawnej „Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe”, w której na przykładach udzielono odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Próg dochodów w sprawach karnych stosowany w odniesieniu do oskarżonych

W sprawach karnych w odniesieniu do podejrzanych lub oskarżonych **nie stosuje się** limitów dochodów. Pomoc prawną przyznaje się na podstawie innych kryteriów.

Próg dochodów stosowany w odniesieniu do ofiar w postępowaniu karnym

Przy przyznawaniu pomocy prawnej stosuje się progi **dochodów**. Progi te są elastyczne i ustalane według przewidywanych kosztów sprawy oraz sytuacji socjalnej wnioskodawcy (zobowiązania alimentacyjne, koszty mieszkaniowe). Pomoc prawną można również przyznać **z obowiązkiem jej zwrotu w ratach**.

Inne warunki uzyskania pomocy prawnej przez ofiary przestępstw

Ofiary niektórych poważnych przestępstw, bez względu na sytuację finansową, mogą wnosić o przydzielenie adwokata z urzędu.

Inne warunki uzyskania pomocy prawnej przez oskarżonych

Pomoc prawna dla podejrzanych/oskarżonych (przydzielenie obrońcy z urzędu) nie jest uzależniona od progów dochodów, lecz od spełnienia określonych przesłanek prawnych. Wiążą się one przede wszystkim z wagą popełnionego przestępstwa, zagrożeniem niektórymi skutkami prawnymi (np. zakazem wykonywania zawodu lub skierowaniem na leczenie psychiatryczne lub neurologiczne) oraz z tym, czy w stosunku do oskarżonego zastosowano tymczasowe aresztowanie lub wszczęto postępowanie w celu nałożenia środka zapobiegawczego, czy poprzedni obrońca został zawieszony, czy oskarżony może bronić się samodzielnie, a także ze złożonością okoliczności faktycznych lub sytuacji prawnej.

Nieodpłatne postępowania sądowe

Zgodnie z § 183 ustawy o sądach ds. socjalnych (Sozialgerichtsgesetz – SGG) postępowanie przed sądami ds. socjalnych (*Sozialgerichte*) **nie wiąże się z kosztami dla osób uprawnionych do świadczeń** (tj. osób ubezpieczonych, osób pobierających świadczenia, w tym osób otrzymujących renty rodzinne, osób z niepełnosprawnościami i ich następców prawnych, o ile występują w postępowaniu sądowym samodzielnie w charakterze powodów lub pozwanych).

Powodowie i pozwani, którzy nie należą do kategorii wymienionych w § 183 SGG, uiszczają **opłatę** zgodnie z § 184 SGG wynoszącą **150 euro** za postępowanie przed sądami ds. socjalnych, **225 euro** za postępowanie przed krajowymi sądami ds. socjalnych (*Landessozialgerichte*) oraz **300 euro** za postępowanie przed Federalnym Sądem ds. Socjalnych (Bundessozialgericht). W § 197a SGG przewidziano odstępstwo od tych szczególnych zasad, według którego koszty zwyczajowo nakładane na podstawie ustawy o opłatach sądowych stosuje się również w postępowaniu przed sądami ds. socjalnych, jeżeli ani powód, ani pozwany w sprawie nie należą do osób wymienionych w § 183 SGG.

W odniesieniu do **postępowania karnego** stosuje się następujące zasady: w razie uniewinnienia oskarżonego, niedojścia do rozprawy bądź umorzenia postępowania koszty (wydatki publiczne) oraz konieczne wydatki poniesione przez oskarżonego zasadniczo pokrywa się ze środków publicznych.

Kiedy strona przegrywająca sprawę ma obowiązek pokryć koszty poniesione przez stronę wygrywającą?

Strona przegrywająca musi pokryć koszty poniesione przez stronę przeciwną, jeśli koszty te były konieczne do prawidłowego przeprowadzenia procesu. Obejmują one **ustawowe honorarium i wydatki adwokata strony wygrywającej** i jej **koszty podróży**, w tym wszelką **utrata zarobku** w związku ze stawiennictwem w sądzie.

Wynagrodzenie biegłych

Biegli **powołani przez sąd** otrzymują **wynagrodzenie na podstawie stawki godzinowej**. Wysokość ich wynagrodzenia określono w ustawie o wynagrodzeniach i świadczeniach w systemie sądownictwa (Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz, JVEG), przy czym pokrywają je strony postępowania.

Koszty biegłego zaangażowanego z **prywatnej** inicjatywy strony w ramach przygotowania do **rozprawy nie stanowią kosztów postępowania**, których zwrot zasądza się w wyroku. Aby uzyskać zwrot tych kosztów, należy zatem złożyć **odrębny wniosek**. Jeżeli strona zaangażowała biegłego w celu uzyskania porady na etapie procesowym, zwrot kosztów zależy od tego, czy uzyskanie tej porady w danej sprawie było konieczne. Koszty biegłego powołanego przez sąd w celu złożenia zeznania pokrywa strona przegrywająca lub, jeżeli roszczenia stron zostały uwzględnione jedynie częściowo, obydwie strony muszą pokryć swoją część kosztów odpowiednio do zakresu wygranej i przegranej.

Wynagrodzenie tłumaczy pisemnych i ustnych

Tłumacze ustni i pisemni **powołani przez sąd** otrzymują wynagrodzenie według stawki również określonej w ustawie o wynagrodzeniach i świadczeniach w systemie sądownictwa, które pokrywają strony postępowania. Tłumacze ustni otrzymują wynagrodzenie według **stawki godzinowej**, a tłumacze pisemni – **za linię tekstu**.

W **postępowaniu karnym** koszty tłumaczeń ustnych i pisemnych świadczonych na rzecz oskarżonych lub zainteresowanych stron, o ile są konieczne do obrony lub korzystania z praw procesowych, zazwyczaj pokrywa się ze środków publicznych.

Powiązane strony

Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów

Zespół Mediacyjny Niemieckiego Stowarzyszenia Adwokatów

Federalne Stowarzyszenie Mediacji Rodzinnej

Federalne Stowarzyszenie Mediacji

Federalne Stowarzyszenie Mediacji w dziedzinie Gospodarki i Pracy

Centrum Mediacji

Rzecznik bankowości prywatnej

Rzecznik bankowości publicznej

Komisja pojednawcza Niemieckiego Banku Federalnego

Rzecznik Niemieckiej Grupy Banków Spółdzielczych

Rzeczniczka prywatnych towarzystw budowlanych

Rzecznik regionalnych towarzystw budowlanych

Komitety doradcze i komisje pojednawcze Niemieckiego Stowarzyszenia Medycznego

Komisja Pojednawcza ds. Mobilności

Komisja Pojednawcza ds. Turystyki

Komisja Pojednawcza ds. Transportu Lokalnego w Nadrenii Północnej-Westfalii

Rzecznik ds. prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych i opieki

Komisja pojednawcza Niemieckiego Federalnego Stowarzyszenia Zakładów Pogrzebowych

Komisja Pojednawcza Federalnej Agencji ds. Sieci

Rzecznik ds. nieruchomości w Niemieckim Stowarzyszeniu Nieruchomości

Komisje pojednawcze izb handlowych i przemysłowych

Komisja Porozumiewawcza ds. Honorariów i Odszkodowań

Centralne Stowarzyszenie Niemieckiego Przemysłu Samochodowego

Najnowsze wersje ustaw

Powiązane dokumenty

Sprawozdanie krajowe Niemiec z badania na temat przejrzystości kosztów (565 Kb)

Ostatnia aktualizacja: 06/09/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.